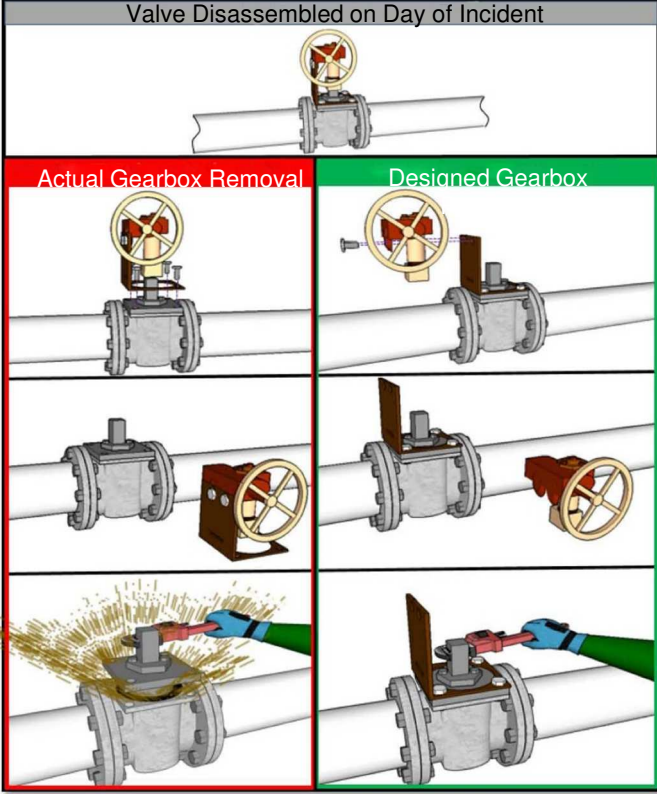

પરિસ્થિતિ અંગે જાગૃતિ : ભુલો ટાળવા માટેની યાવી

ડીસેમ્બર ૨૦૨૧

આકૃતિ ૧. અકસ્માતમાં વર્ણવેલ હેન્ડવ્હીલની યોગ્ય અને અયોગ્ય રીતે બદલવાની રીતો દર્શાવતો ડાયાગ્રામ (સંદર્ભ : ચિત્ર સીએસબી રીપોર્ટ ૨૦૧૬-૦૨-આઈ-એલએ)

બે ઓપરેટરોને વાલ્વની સ્થિતિ બદલીને પમ્પને ઓન-લાઈન કરવા માટે મોકલ્યા. જ્યારે વાલ્વ ચાલુ થયો નહિ ત્યારે ઓપરેટરોએ ગીયર બોક્સ કાઢીને વાલ્વને સીધો મુળમાંથી પાના વડે ચાલુ કરવાનું નક્કી કર્યું. આ જાતના મોટાભાગના વાલ્વમાં વાલ્વ ટોપને દૂર કર્યા વગર આ કામ કરી શકાય છે. પરંતુ આ જુદા પ્રકારનો વાલ્વ હતો. જ્યારે ઓપરેટરોએ ગીયર બોક્સને વાલ્વ ઉપરથી દૂર કર્યું, ત્યારે ઓપરેટરોએ ઉપરના બોક્સને પણ દૂર કર્યા જેનાથી વાલ્વ ટોપ કેપ સુરક્ષિત થતી હતી.

પછી જ્યારે વાલ્વને મેન્યુઅલી ખોલવામાં આવ્યો ત્યારે ઘણી બધી વરાળ બહાર નીકળી, જે સળગી અને જેથી ગંભીર નુકશાન થયું.

શું તમે જાણો છો ?

- પરિસ્થિતિ અંગેની જાગૃતિ તમે ક્યાં છો અને કામ સુરક્ષિત કરવા માટે તમારે શું કરવું જોઈએ એ ઓળખવાને કહે છે.
- પરિસ્થિતિ અંગેની અપુરતી જાગૃતિ એ માનવીય ભુલોને કારણે થતાં અકસ્માતનું મુખ્ય પરીબળ છે.
- વિસ્તાર કે યુનિટમાં રહેલા સાધનના ઘણા બધાં રૂપરેખાંકનો ઘણી વખત મુંઝવણ ઉત્પન્ન કરે છે અને ભુલ કરવા માટેનું સાધન બને છે. – જેને કારણે કોઈક માટે ભુલ કરવી સરળ બની જાય છે.
- કામગીરીની દેખરેખ માટે બીજો માણસ રાખવાની પ્રક્રિયાને ક્યારેક “ચાર-આંખોનો સિદ્ધાંત” કહે છે. પરંતુ આ પ્રકારની પ્રેક્ટિસ ત્યારે જ સુરક્ષામાં સુધારો લાવી શકે જ્યારે નીરીક્ષણ કરનાર આ કામગીરી કેવી રીતે કરવી તે જાણતો હોય અને જ્યારે ભુલ ઉદ્ભવે કે અસુરક્ષિત પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થાય ત્યારે તે દરમિયાનગીરી કરવા તૈયાર હોય.
- જે કામગીરી કરવાની હોય તેની સાચી કામ કરવાની પદ્ધતિ પહેલાં વાંચી તૈયારી કરી પછી ફીલ્ડમાં જાઓ.

તમે શું કરી શકો ?

- કોઈપણ કામ શરૂ કરતાં પહેલાં બે મિનિટ કાઢી પોતાની જાતને પુછો. “ખોટું શું થઈ શકે?”, તમારી પાસે કાર્યને સુરક્ષિતરીતે કરવા માટે પદ્ધતિ, પીપીઈ અને સાધનો છે કે નહિ તેની સમીક્ષા કરો.
- જો તમે ભુલ થાય તેવું છટકુ જુઓ, તો તમારા સુપરવાઈઝરને જાણ કરો અને સુરક્ષા રીપોર્ટ ફાઈલ કરો.
- જો ભુલના છટકાને તુરંત સુધારી શકાય તેમ ન હોય તો, તે સાધનને ટેગ લગાવો, જેથી બીજા સાવધાન રહે.
- ખાત્રી કરો કે બધા વાલ્વની સ્થિતિ, સાધનોની સ્થિતિ અને પ્રક્રિયાની અપેક્ષિત પરિસ્થિતિને કામ કરવાની પદ્ધતિમાં ઓળખી કાઢી છે તેથી ભુલો ઓછી થાય.
- તમને એવું કામ કરવાનું કહેવામાં આવે છે જે હમણાં તમે કર્યું નથી તો તેની કાર્ય પદ્ધતિની સમીક્ષા કરો અને આમાં કશો ફેરફાર થયો નથી એ બાબતે તમારા સહકર્મચારીને પુછો.

પરિસ્થિતિ અંગે જાગૃતિ : કામ કરતાં પહેલાં ચકાસણી કરો.